

ב"ה

פרשת מטות מסעי

"ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו"

מסעי ל"ג ל"ט

מדוע מיתת אהרן הוזכרה שלשה פעמים בתורה

מיתת אהרן נזכר בפרשת עקב בפעם השלישית - שהרי כבר מסופר אודות מיתת אהרן בפרשת חוקת¹, ולאחרי זה בפרשת מסעי². ואינו מובן: מדוע צריכה התורה לחזור ענין זה פעם נוספת בפרשת עקב, דלכאורה הרי זה מיותר לגמרי!?

הן אמת ש"אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש"³, ובכל פעם ניתוסף ענין שלא נזכר לפני זה, ובנדון דידן, שבפרשת מסעי ניתוסף שמיתת אהרן היתה "בחודש החמישי באחד לחודש", וגם מספר שנות חייו - "ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו"⁴, ובפרשת עקב ניתוספה הסמיכות לשבירת הלוחות, "לומר שקשה מיתתן של צדיקים לפני הקב"ה כיום שנשתברו בו הלוחות"⁵, אבל עדיין אינו מובן, שהרי התורה היתה יכולה לכתוב כל פרטים אלו במקום אחד, ולא היתה צריכה לחזור לספר אודות מיתת אהרן שלש פעמים!?

ובפרט על פי הידוע שבתורה גופא יש חילוק בין הענינים שלפני מתן תורה שנאמרו באריכות לענינים שלאחרי מתן תורה שנאמרו בקיצור ואפילו ברמז, וכמאמר רבותינו ז"ל⁶ "יפה שיחתן של עבדי (בתי) אבות מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה" [וכמו שלפני מתן תורה היתה כללות הנהגת גשמיות העולם באופן של אריכות, כפי שמצינו בנוגע לאריכות ימים

¹ כ, כח.

² לג, לח.

³ תגיגה ג, סע"א.

⁴ שם, לט.

⁵ פרש"י פרשתנו שם.

⁶ ב"ר פ"ו, ח. הובא בפרש"י עה"ת חיי שרה כד, מב.

שהיתה בעשרים ושש דורות שלפני מתן תורה שהיו ניזונין בחסדו של הקב"ה⁷], ואם כן, בנוגע למיתת אהרן שהיתה קרוב לארבעים שנה לאחרי מתן תורה, בודאי אינו מובן פשר אריכות הדברים בתורה - שלש פעמים!

וכיון ש"תורה" היא מלשון הוראה⁸, היינו, שכל עניני התורה הם הוראה לבני ישראל בעבודת ה', הרי מובן שכן הוא גם בנוגע לענין מיתת אהרן שנאמר בתורה שלש פעמים, שיש בזה שלש הוראות שונות, ולכן נאמר ענין זה שלש פעמים, כיון שבכל פעם יש הוראה מיוחדת בפני עצמה....

בפרשת חוקת - מדובר אודות מיתת אהרן כפי שהיא ענין לעצמו, ללא שייכות למה שקדם לו או שבא לאחרי.

בפרשת מסעי - מדובר אודות הענין דמיתת אהרן כפי ששייך למה שקדם לפני זה ובא לאחרי זה, שהרי מדובר שם אודות ארבעים ושתיים המסעות של בני ישראל בצאתם ממצרים, וביניהם אירע מיתת אהרן - בין המסעות שלפני זה והמסעות שלאחרי זה.

ובפרשת עקב - מדובר אודות הענין דמיתת אהרן כפי ששייך ופועל על כל הדורות ובכללות העולם:

פרשת עקב היא בספר דברים שבו נאמרו "דברי תוכחות"⁹ ששייכים ונוגעים לכל בני ישראל לא רק בדור הזה, אלא גם בדורות שלאחרי זה.

וכפי שמדייק רבינו הזקן בתניא¹⁰ ש"צוה משה רבינו עליו השלום במשנה תורה לדור שנכנסו לארץ לקרות קריאת שמע כו" (דלכאורה אינו מובן: הרי הציווי דקריאת שמע היה גם במדבר) - כדי להדגיש שזהו ציווי שנוגע (לא רק במשך הזמן שהיו במדבר, אלא) לכל הדורות, שהרי הכניסה לארץ הוא ענין שנוגע לכל בני ישראל במשך כל הדורות.

⁷ פסחים קיח, א. וראה לקו"ש חט"ו ע' 66 ואילך.
⁸ ראה רד"ק לתהלים יט, ח. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). זח"ג נג, ב.
⁹ פרש"י ר"פ דברים.
¹⁰ ספכ"ה. וראה גם תו"מ ח"מ ע' 179 ואילך. וש"נ.

ולכן נזכר כאן עוד הפעם הענין דמיתת אהרן בתור דברי תוכחה - "שקשה מיתתן של צדיקים לפני הקב"ה כיום שנשתברו בו הלוחות . . . כיום שעשו בו את העגל", שזהו ענין שנוגע לכל בני ישראל בכל הדורות, כמו שכתוב¹¹ "וביום פקדי ופקדתי", "תמיד כשאפקוד עליהם עונותיהם, ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל"¹².

וזהו הטעם שהענין ש"קשה מיתתן של צדיקים . . . כיום שנשתברו בו הלוחות . . . כיום שעשו בו את העגל" נאמר רק בפרשת עקב (בפעם השלישית שנזכר בתורה ענין מיתת אהרן) - דלכאורה אינו מובן: מדוע לא נזכר ענין זה בסיפור אודות מיתת אהרן שבפרשת חוקת או בפרשת מסעי?

[ואין לומר שזהו לפי שבפרשת עקב נזכר מעשה העגל ושבירת הלוחות - שהרי ענין זה נאמר כבר במקומו, כך, שבפעם הראשונה שמסופר בתורה אודות מיתת אהרן (בפרשת חוקת) יכולים כבר לומר ש"קשה מיתתן של צדיקים . . . כיום שנשתברו בו הלוחות . . . כיום שעשו בו את העגל", ואין צורך להמתין לפרשת עקב].

והביאור בזה - על פי האמור לעיל - שבפרשת עקב מדובר אודות הענין דמיתת אהרן כפי ששייך ופועל על כל בני ישראל וכללות העולם בכל הדורות.

וזהו גם הלימוד לכל אחד ואחת מישראל: הלימוד מכללות הענין דמיתת אהרן - כמובן מזה שענין האבלות קשור עם ההתבוננות שמביאה לידי תשובה¹³.

וכן הלימוד מהענין דמיתת אהרן כפי שהוא חלק מארבעים ושתים המסעות - שענינם ישנו גם בעבודת כל אחד ואחת מישראל, כידוע פתגם הבעל שם טוב¹⁴ שכל אחד מישראל צריך לעבור ארבעים ושתים מסעות בחייו הפרטיים כו'.

וכללות הענין בזה - שצריך להיות הענין ד"מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"¹⁵, דקאי על כל הגליות שנקראו על שם מצרים, ועד ש"כל המלכיות נקראו על שם מצרים"¹⁶, והיינו, שאפילו מלכות של חסד, הרי

¹¹ תשא לב, לד.

¹² פרש"י עה"פ.

¹³ ראה רמב"ם הל' אבל ספי"ג.

¹⁴ ראה כש"ט בהוספות ס"ל. וש"נ.

כיון שזוהי מלכות שיש לה ממשלה על הגופים של בני ישראל, הרי זה כבר ענין של מצרים, ועד לענין של גלות; ולכן צריך להיות היציאה ממצרים, והאפשרות לזה היא - בגלל שהנשמה אף פעם לא הלכה לגלות (כפתגם רבינו נשיאינו¹⁷), ועל ידי זה שעושים נפשם עיקר וגופם טפיל¹⁸, יוצאים גם הגופים מהגלות, ועד לסוף כל המסעות - "על ירדן ירחו"¹⁹, "מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה"²⁰, ומשם באים לעבר הירדן המערבי, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש.

קטע משיחת ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תש"ל חוברת א. ע' 6.

¹⁵ ר"פ מסעי.
¹⁶ ב"ר פט"ז, ד.
¹⁷ סה"ש תרפ"ז ע' 170. וש"נ.
¹⁸ ראה תניא רפל"ב.
¹⁹ מסעי לג, מח-נ.
²⁰ שם לד, טו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה